

Bruxelles, 6.6.2016
COM(2016) 244 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**Îndeplinirea angajamentelor politice ale UE în materie de securitate alimentară și
nutrițională: al doilea raport bienal**

{SWD(2016) 155 final}

1. INTRODUCERE

Acesta este cel de al doilea raport¹ privind progresele înregistrate în vederea atingerii obiectivelor „cadrului de politică al UE în vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare în eforturile acestora de a răspunde provocărilor pe care le ridică securitatea alimentară”, care a fost adoptat în 2010². De atunci, UE și-a asumat noi angajamente în cadrul politicii sale de dezvoltare pentru a consolida prioritățile stabilite în 2010; în aprilie 2013, a fost elaborat și discutat în Consiliu un plan de punere în aplicare³, prin care s-a solicitat Comisiei Europene să prezinte, în colaborare cu statele membre, rapoarte bienale consolidate privind progresele înregistrate la nivelul UE, începând din 2014.

Prin urmare, în conformitate cu articolul 210 alineatul (2) din TFUE⁴, acest al doilea raport este coordonat de către Comisie, pe baza contribuțiilor următoarelor state membre: Austria, Belgia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Italia, Țările de Jos, Spania și Regatul Unit. Prezentul raport ilustrează modul în care UE și statele sale membre își îndeplinesc prioritățile de politică în ceea ce privește securitatea alimentară și nutrițională, convenite în 2013. Raportul este însoțit de un document de lucru al serviciilor Comisiei, care furnizează informații privind metodologia și studii de caz detaliate.

2. EVOLUȚII ALE POLITICII DE DEZVOLTARE LA NIVEL MONDIAL ȘI EUROPEAN

S-au realizat progrese considerabile în ceea ce privește îmbunătățirea securității alimentare la nivel mondial. Indicele global al foametei arată că nivelul foametei din țările în curs de dezvoltare a scăzut cu 27 % din 2000. Cu toate acestea, numărul total al persoanelor care suferă de subnutriție este de 795 de milioane. Schimbările climatice, utilizarea în exces a resurselor naturale, riscul de îmbolnăvire, volatilitatea/inflația prețului produselor alimentare, schimbarea regimurilor alimentare și conflictul armat continuă să reprezinte riscuri semnificative pentru securitatea alimentară și nutrițională, cu o confluență de evenimente care creează și/sau riscă să genereze scenarii de criză la nivel național, regional sau mondial. În plus, în aceste țări a avut loc o creștere substanțială a inegalității socio-economice, care are un impact asupra securității alimentare și nutriționale.

În acest context, perioada 2014-2015 s-a caracterizat printr-o serie de acorduri și angajamente internaționale care au menținut elanul și voința politică la nivel mondial pentru securitatea alimentară și nutrițională. UE și statele sale membre au jucat un rol important în realizarea acestor acorduri și angajamente. Cel mai important aspect este acela că eradicarea foametei a devenit al doilea obiectiv din cadrul Agendei 2030 „Transformarea lumii în care trăim”⁵. UE a

¹ COM(2014) 712 - Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Îndeplinirea angajamentelor politice ale UE în materie de securitate alimentară și nutrițională: primul raport bienal.

² COM(2010) 127 final - Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Un cadru de politică al UE în vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare în eforturile acestora de a răspunde provocărilor pe care le ridică securitatea alimentară.

³SWD (2013) 104 final - Sporirea securității alimentare și nutriționale prin intermediul acțiunilor UE: punerea în aplicare a angajamentelor noastre.

⁴ Articolul 210 alineatul (2) din TFUE prevede: „Comisia poate adopta orice inițiativă utilă pentru promovarea coordonării menționate la alineatul (1).”

⁵ Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, Organizația Națiunilor Unite.

sprrijinit în mod activ Comitetul pentru securitatea alimentară mondială, inclusiv prin aprobarea principiilor pentru investiții responsabile în agricultură⁶.

De asemenea, în 2015, liderii G7 s-au angajat să contribuie la eradicarea, până în 2030, a foametei și a malnutriției care afectează 500 de milioane de persoane. În 2014, G20 a adoptat un cadru privind securitatea alimentară și nutrițională pe termen lung, urmat de un plan de acțiune în 2015⁷. Aceste acțiuni sunt susținute de Programul de acțiune de la Addis Abeba⁸, unde s-a confirmat angajamentul politic de a sprijini finanțarea dezvoltării durabile prin surse inovatoare.

În decembrie 2015, părțile la Convenția-cadru a ONU asupra schimbărilor climatice au semnat Acordul de la Paris, care trasează un nou drum ambițios pentru eforturile mondiale de abordare a schimbărilor climatice. Acest lucru are implicații semnificative în ceea ce privește securitatea alimentară și nutrițională. Mai multe evenimente axate pe securitatea alimentară la nivel mondial au avut loc pe perioada expoziției EXPO Milano 2015, găzduită de Italia.

Donatorii au recunoscut în mod unanim importanța investițiilor responsabile realizate de sectorul privat în agricultură, inclusiv în domeniul pescuitului și acvaculturii durabile, precum și faptul că sectorul agricol, în special, reprezintă un motor important pentru creșterea incluzivă și crearea de locuri de muncă în regiunile rurale.

Donatorii UE recunosc în mod universal rolul critic pe care îl joacă femeile în ceea ce privește agricultura și securitatea alimentară și nutrițională. Planul de acțiune al UE privind egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru perioada 2016-2020⁹ prevede angajamentul UE și al statelor sale membre de a asigura că drepturile economice și sociale ale fetelor și femeilor sunt respectate și că acestea pot participa la economie în mod activ și echitabil.

Mijloacele de subzistență agricolă și securitatea alimentară și nutrițională sunt factori importanți care afectează stabilitatea politică, securitatea și migrația. „Fondul fiduciar de urgență al Uniunii Europene pentru stabilitatea și abordarea cauzelor profunde ale migrației ilegale în Africa”¹⁰, în valoare de 1,9 miliarde EUR, va contribui la crearea de oportunități de ocupare a forței de muncă, în special pentru tinerii și femeile din regiunile rurale. De asemenea, acesta va consolida reziliența în materie de securitate alimentară și nutrițională, contribuind astfel la abordarea cauzelor profunde ale migrației.

Comisia se angajează în promovarea unei economii bazate pe cunoaștere și recunoaște rolul principal al cercetării și inovării în domeniul securității alimentare și nutriționale. În 2014, în cadrul parteneriatului UE-Africa, șefii de stat din UE și din Africa au aprobat Parteneriatul UE-Africa pentru cercetare și inovare¹¹, finanțat în comun, care a identificat securitatea alimentară și nutrițională, precum și agricultura durabilă ca fiind priorități de vârf.

⁶ Susținute de Orientările FAO-OCDE privind crearea unor lanțuri de aprovizionare agricole responsabile, lansate în martie 2016.

⁷ Grupul de lucru G20 pentru dezvoltarea securității alimentare și nutriționale: Planul de punere în aplicare al cadrului G20 de securitate alimentară și nutrițională.

⁸ Programul de acțiune de la Addis Abeba a celei de a treia Conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare (Programul de acțiune de la Addis Abeba).

⁹ SWD(2015) 182 - Egalitatea de șanse între femei și bărbați și emanciparea femeii: Transformarea vieții fetelor și femeilor prin intermediul relațiilor externe ale UE 2016-2020 și Concluziile Consiliului privind Planul de acțiune pentru egalitate de gen 2016-2020, 26 octombrie 2015.

¹⁰ C(2015) 7293 final - Decizia Comisiei privind înființarea Fondului fiduciar de urgență al Uniunii Europene pentru stabilitatea și abordarea cauzelor profunde ale migrației ilegale și ale persoanelor strămutate în interiorul țării în Africa.

¹¹ <http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?pg=africa>

În consecință, cadrul de politică al UE rămâne foarte relevant. Astfel cum ilustrează prezentul raport, UE și statele sale membre au menținut un angajament puternic, iar sprijinul din partea unora dintre acestea a crescut semnificativ¹².

3. RAPORTARE ȘI PROGRESE

Această secțiune oferă o prezentare a fondurilor pentru securitate alimentară și nutrițională, precum și a progreselor înregistrate în ceea ce privește îndeplinirea criteriilor de performanță ale priorităților politice de la primul raport din 2014.

Fonduri

În comparație cu primul raport, cheltuielile UE și ale statelor sale membre în ceea ce privește securitatea alimentară și nutrițională s-au mărit cu 9 %, de la 3 365 de milioane EUR la 3 659 de milioane EUR¹³, reprezentând un procent de 8 % din totalul asistenței oficiale pentru dezvoltare (AOD)¹⁴.

Aceste fonduri din partea UE și a statelor sale membre reflectă un portofoliu divers de sprijin pentru priorități-cheie la nivel regional, național și mondial pentru asigurarea securității alimentare și nutriționale. Intervențiile la nivel de țară reprezintă două treimi din totalul investiției. În 2014, 25 % din fonduri au fost alocate la nivel mondial, 9 % la nivel regional și 66 % la nivel național.

Tabelul 1 ilustrează faptul că Africa rămâne cel mai mare beneficiar al asistenței oficiale pentru dezvoltarea securității alimentare și nutriționale oferite de UE și statele sale membre, cu 45 % sau 1 663 de milioane EUR. În general, răspândirea geografică a investițiilor rămâne, în linii mari, similară cu cea din 2012.

Tabelul 1. Distribuția geografică a ajutoarelor acordate în 2012 și 2014 per continent

Continent	2012 (milioane EUR)	2012 (%)	2014 (milioane EUR)	2014 (%)
Africa – Subsahariană	1 439	43 %	1 663	45 %
La nivel mondial	958	28 %	899	25 %
Asia	593	18 %	539	15 %
America Latină și zona Caraibilor	231	7 %	225	6 %
Țări învecinate	88	3 %	231	6 %
Altele ¹⁵	56	2 %	102	3 %
Total	3 366	100 %	3 659	100 %

Acest lucru este valabil în pofida faptului că mai multe state membre se confruntă cu o reducere generală a presiunii cu privire la acordarea fondurilor AOD. Această investiție substanțială constantă, împreună cu noi politici și programe, reflectă angajamentul UE și al statelor sale membre față de realizarea politicii UE în ceea ce privește securitatea alimentară și nutrițională.

¹² De exemplu: Germania și inițiativa sa specială „One World - No Hunger”.

¹³ Spania a început raportarea în acest an și reprezintă 20 % din creștere.

¹⁴ Datele OCDE-CAD publicate în decembrie 2014 au fost utilizate pentru acest al doilea raport. Codurile CAD utilizate sunt mai cuprinzătoare decât codurile pentru agricultură și securitate alimentară. Ajutorul umanitar și de urgență în ceea ce privește securitatea alimentară nu este inclus în evaluare.

¹⁵ „Altele” se referă la programele din Orientul Mijlociu, Pacific sau la mai mult de o regiune sau un continent.

Progresele realizate în ceea ce privește prioritățile politice și criteriile de performanță

Tabelul 2. Progresele realizate raportate la criteriile de performanță

Prioritățile politice	Numărul de programe		Ajutorul primit (milioane EUR)		Numărul de țări	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
1. Îmbunătățirea capacității de adaptare a micilor agricultori și a mijloacelor de subzistență	1 560	1 822	2 022 60 %	2 137 58 %	108	103
<i>din care programe de cercetare</i>	<i>149</i>	<i>154</i>	<i>379</i>	<i>300</i>		
2. Sprijinirea unei guvernante eficiente	410	588	395 12 %	535 15 %	84	92
3. Sprijinirea agriculturii regionale și a securității alimentare și nutriționale	98	188	151 4 %	191 5 %		
4. Consolidarea mecanismelor de protecție socială pentru securitatea alimentară și nutrițională	94	102	209 6 %	133 4 %	40	40
5. Îmbunătățirea nutriției	278	341	467 14 %	504 14 %	63	64
6. Îmbunătățirea coordonării între actorii din domeniul umanitar și din cel al dezvoltării pentru a spori capacitatea de adaptare	63	148	122 4 %	159 4 %	18	37
Total	2 503	3 343	3 366	3 659		

Tabelul 2 ilustrează alocarea fondurilor și numărul de programe care au primit finanțare în funcție de prioritatea politică. Finanțarea acordată pentru prioritatea politică 1, care a primit 60 % din fonduri, a rămas aceeași, dar a existat o creștere majoră a numărului de programe. Numărul de programe și alocarea de fonduri în cadrul priorității politice 6 au crescut semnificativ. În general, rezultatele sugerează un progres semnificativ și constant în ceea ce privește toate criteriile.

Prioritatea politică 1 este considerată prioritatea cea mai importantă pentru UE și statele sale membre. Aceasta include măsuri pentru sprijinirea micilor agricultori în ceea ce privește intensificarea durabilă, îmbunătățirea prestării de servicii, promovarea cercetării și inovării în favoarea persoanelor sărace, oferirea de oportunități de ocupare a forței de muncă în afara exploatațiilor agricole și stabilirea de legături între micii agricultori și piață prin dezvoltarea lanțului valoric. Europa a rămas un susținător principal al cercetării și inovării, inclusiv pentru fondul Grupului consultativ pentru cercetare agricolă internațională (GCRAI) (169 de milioane EUR) și a fost un donator bilateral important (69 de milioane EUR) pentru instituțiile GCRAI. Inițiativa europeană pentru cercetare agricolă și europeană rămâne o platformă eficientă pentru coordonarea donatorilor și oferă Europei un rol de prim-plan în reforma GCRAI.

Caseta 1: Cercetarea agricolă integrată pentru dezvoltare (IAR4D)

Programul privind provocările Africii Subsahariene condus de Forumul pentru cercetare agricolă în Africa și susținut de UE și de mai multe dintre statele sale membre a dovedit că IAR4D este o abordare bună și eficientă a cercetării agricole pentru a răspunde necesităților agricultorilor. Persoanele care au participat la platformele de inovare IAR4D au obținut un venit mediu de 99 EUR pe an, cu 231 % peste cifra de bază de 44 EUR pe an.

În conformitate cu **prioritatea politică 2**, UE și statele sale membre s-au dovedit active în sprijinirea politicilor de la nivel regional și național. La nivel pan-african, acestea au continuat să sprijine, în mod substanțial, procesul Programului general pentru dezvoltarea agriculturii în Africa. De asemenea, UE și diferite statele membre ale acesteia au oferit sprijin pentru procesele de descentralizare, care sunt esențiale pentru transformarea rurală, și au susținut punerea în aplicare a Orientărilor voluntare privind guvernanta responsabilă a proprietății funciare, a locurilor de pescuit și a pădurilor.

UE și statele sale membre continuă să asigure coerența politicilor de dezvoltare în domeniul securității alimentare și nutriționale. Raportul UE 2015 privind coerența politicilor în favoarea dezvoltării¹⁶ examinează inițiativele politice ale UE și ale statelor sale membre în ceea ce privește agricultura și pescuitul pentru a identifica impactul acestora asupra țărilor în curs de dezvoltare și rezumă progresele constante realizate din 2013.

Prioritatea politică 3 a beneficiat de sprijin constant pentru programele regionale care abordează comerțul, măsurile sanitare și fitosanitare, precum și de cooperare regională pentru securitatea alimentară și guvernanta în domeniul pescuitului, cu o ușoară creștere a fondurilor și aproape o dublare a numărului de programe.

Prioritatea politică 4 a înregistrat o scădere a fondurilor de la 209 milioane EUR la 133 de milioane EUR. Cu toate acestea, 102 programe de protecție socială, cu 8 mai multe decât în raportul anterior, sunt puse în aplicare în continuare în 40 de țări.

În cadrul **priorității politice 5**, UE și statele sale membre dețin portofolii substanțiale, cu 341 de programe în 64 de state. Progresele înregistrate în acest domeniu prioritar sunt discutate în secțiunea 5.

Prioritatea politică 6 a beneficiat de un mai mare accent plasat pe programele pentru promovarea rezilienței care sunt puse în aplicare în Sahel și în Cornul Africii, cu scopul de a facilita programele de reziliență ale țărilor și ale organizațiilor regionale. În Africa de Vest, UE și statele sale membre sunt puternic implicate în abordarea cauzelor care stau la baza crizelor alimentare, prin intermediul cooperării acestora cu Alianța mondială pentru inițiativa privind reziliența (AGIR) și cu Club du Sahel. De asemenea, în cea de a 42-a sesiune a acestuia, Comitetul pentru securitatea alimentară mondială a aprobat un „Cadru de acțiune pentru securitatea alimentară și nutrițională în cazul crizelor prelungite¹⁷”.

Coordonare, complementaritate și coerență (cele 3 C-uri)

Coordonarea continuă să joace un rol major în asigurarea faptului că sprijinul UE și al statelor sale membre este eficient la nivel de țară, întrucât în 45 de state sprijinul este furnizat de cinci sau mai mulți donatori. Numărul proiectelor raportate s-a mărit semnificativ de la 2 503 în 2012 la 3 343 în 2014. În total, 109 state primesc sprijin. Treizeci și cinci de state beneficiază de aproape 80 % din fonduri.

UE și statele sale membre s-au angajat la o abordare coordonată de autoritățile țării pentru a dezvolta și a alinia strategiile și planurile lor de investiții cu cele ale țărilor partenere. Statele membre și UE sunt implicate în mod activ în coordonarea și dialogurile la nivel sectorial. Există numeroase exemple ale modului în care UE și statele sale membre cofinanțează programe și lucrează în comun pentru analiză, monitorizare și evaluare. La nivel pan-african, UE și statele sale membre participă în cadrul echipei de parteneri ai Programului general pentru dezvoltarea agriculturii în Africa, a cărei președinție a fost preluată de Germania de la Comisie în 2016.

¹⁶ SWD(2015) 159 - Coerența politicilor în favoarea dezvoltării – Raport UE 2015.

¹⁷ http://www.fao.org/fileadmin/templates/cfs/Docs1415/FFA/CFS_FFA_Final_Draft_Ver2_EN.pdf.

Programarea în comun s-a extins începând cu anul 2014, 14 țări beneficiind de o nouă strategie comună. Etiopia oferă un bun exemplu de analiză comună a contextului și de programare în comun în care UE și statele sale membre obțin împreună rezultate semnificative.

Caseta 2: Programarea în comun a UE cu privire la sectorul nutriției din Etiopia

La începutul anului 2013, UE și cele 20 de state membre ale acesteia reprezentate în Etiopia plus Norvegia (UE+) au aprobat Strategia UE+ de cooperare comună pentru Etiopia. Scopul strategiei este de a asigura un răspuns coerent și coeziv la provocările de dezvoltare a Etiopiei, de a alinia mai bine sprijinul pentru politicile privind nutriția ale guvernului etiopian, de a îmbunătăți armonizarea, abordarea bazată pe rezultate, predictibilitatea și transparența, evitând în același timp suprapunerile sau intervențiile fragmentate.

UE a stabilit un grup de bază format din șapte state membre pentru a aborda problema subnutriției. Grupul a stabilit o foaie de parcurs, a finalizat un exercițiu de cartografiere a intervențiilor privind nutriția, a comandat și finalizat o „Analiză a situației privind sectorul alimentar din Etiopia 2000-2015” (SITAN) și a dezvoltat strategia UE+ privind nutriția. Rezultatele SITAN au fost utilizate de toți partenerii pentru dezvoltare.

Acesta este un exemplu excelent al modului în care strategia UE+ de cooperare comună a fost armonizată pentru a sprijini politica și planificarea în domeniul nutriției în Etiopia. Prin intermediul strategiei, statele membre acționează la unison în ceea ce privește angajamentele referitoare la eficacitatea sprijinului.

4. RAPORTAREA REZULTATELOR

O observație importantă a Consiliului în ceea ce privește primul raport bienal¹⁸ a reprezentat-o importanța dezvoltării și armonizării măsurilor de monitorizare a progresului cu privire la angajamentele de securitate alimentară și nutrițională.

Regatul Unit, Țările de Jos, Franța și Comisia¹⁹ au fost în măsură să furnizeze date agregate privind toate programele lor (tabelul 4). Cu toate acestea, întrucât sunt utilizate metodologii diferite, este dificilă compararea și agregarea rezultatelor.

De asemenea, există numeroase exemple de rezultate raportate pentru programe și intervenții specifice. Tabelul 5 ilustrează trei astfel de exemple.

Totodată, tabelele ilustrează tipul de măsurători care pot fi utilizate pentru a îmbunătăți raportarea rezultatelor.

Tabelul 4. Raportarea rezultatelor corporative

Regatul Unit	Țările de Jos	Comisia	Franța
A fost garantată securitatea alimentară pentru 3 500 000 de persoane , dintre care 1 800 000 de femei;	8 000 000 de persoane subnutrite din întreaga lume au beneficiat de sprijin; 4 500 000 de mici agricultori au beneficiat de îmbunătățirea	4 544 000 de femei și copii au beneficiat de programe legate de nutriție; 51 000 de persoane beneficiază de securitatea proprietății funciare; 528 000 de persoane au	800 000 de exploatații familiale au beneficiat de proiecte în Africa Subsahariană.

¹⁸ COM(2014) 712 - Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Îndeplinirea angajamentelor politice ale UE în materie de securitate alimentară și nutrițională: primul raport bienal și concluziile Consiliului din 26 mai.

¹⁹ Datele agregate ale Comisiei se bazează pe cadrul UE privind rezultatele dezvoltării și cooperării internaționale, SWD(2015)80 final.

Programele privind nutriția au sprijinit 28 500 000 de copii sub 5 ani, femei însărcinate și femei care alăptează; Drepturile funciare s-au îmbunătățit pentru 5 800 000 de persoane.	producției și de acces la piețe; Au fost garantate drepturi funciare pentru 1 400 000 de hectare de teren la nivel mondial, jumătate din certificatele de proprietate fiind eliberate pentru femei;	beneficiat de servicii de consiliere; 2 883 000 de hectare din ecosistemele agricole și pastorale au înregistrat o îmbunătățire a practicilor de gestionare a terenurilor; 988 000 de persoane afectate de insecuritate alimentară au beneficiat de sprijin prin intermediul transferurilor sociale.	
---	---	--	--

Tabelul 5. Raportarea rezultatelor - exemple specifice de intervenții

Austria În Armenia, 1 400 de mici agricultori au fost implicați în activități cooperativе, ceea ce a condus la crearea de întreprinderi de prelucrare la scară mică și la o creștere cu 33 % a numărului de femei care sunt membri în consiliile cooperative.	Irlanda În Malawi, peste 13 000 000 de plante de cartof dulce cu miez de culoare portocalie au fost vândute la 44 200 de gospodării, multiplicatorii individuali câștigând, în medie, 118 EUR din vânzările de plante de cartof dulce. Venitul în termeni reali al gospodăriilor a fost mai mult decât dublat, de la 199 EUR în 2010 la 384 EUR în 2014. De asemenea, intervențiile au contribuit la reducerea subnutriției de la o medie de 47 % în 2010 la 43 % în 2014.	Spania În cadrul unui program privind nutriția în Mali, 56 000 de copii au beneficiat de suplimente de vitamina A și de deparazitare, 520 de femei au beneficiat de sprijin privind agricultura din perspectivă nutrițională și pentru 12 sate s-a realizat alimentarea cu apă.
--	---	---

UE și statele sale membre sunt conștiente de necesitatea de a îmbunătăți modul de raportare a rezultatelor și lucrează pentru consolidarea capacităților și a sistemelor de generare de date care ilustrează rezultatele obținute în cadrul proiectelor lor și cu instituțiile partenere. Cu toate acestea, toți donatorii au subliniat provocările în ceea ce privește agregarea și sintetizarea datelor rezultate dintr-un portofoliu de intervenții diversificat și complex. Este necesară colaborarea suplimentară între UE și statele sale membre pentru a perfecționa un cadru de raportare realist și solid.

5. ORIENTARE TEMATICĂ

Astfel cum s-a solicitat de către Consiliu, prezentul raport analizează două teme în profunzime - îmbunătățirea nutriției, precum și lanțurile și sistemele agroalimentare favorabile incluziunii.

Îmbunătățirea nutriției

Asigurarea în sine a unei mai mari producții și disponibilități alimentare nu este suficientă: acesta trebuie să fie corelată cu asigurarea accesului la alimente accesibile, sigure și nutritive și a consumului acestor alimente. Subnutriția constituie principala cauză a decesului a mai mult de 3,1 milioane de copii în fiecare an. Numărul copiilor subdezvoltați raportat în 2015 a fost de peste 159 de milioane.

Inițiativa Nutriție pentru creștere din 2013, care s-a desfășurat în timpul președinției britanice a G8, a condus la creșterea atenției asupra nutriției și a avut ca rezultat angajamente pentru investiții mai mari. Importanța nutriției a fost reafirmată de Declarația de la Roma privind

nutriția convenită la cea de A doua conferință internațională privind nutriția 2014, precum și de cadrul G20 privind securitatea alimentară și nutrițională din 2014. Ulterior, eradicarea foametei a devenit cel de al doilea obiectiv de dezvoltare durabilă al ONU, care vizează încetarea tuturor formelor de malnutriție până în 2030.

Statele membre și UE au ocupat un loc de prim-plan în promovarea și finanțarea programului mondial pentru îmbunătățirea nutriției. UE s-a angajat să sprijine țările partenere în reducerea subdezvoltării la 7 milioane de copii până în 2025 și să aloce 3,5 miliarde EUR în perioada 2014-2020 pentru a atinge acest obiectiv ambițios. Guvernul britanic s-a angajat să îmbunătățească până în 2020 nutriția a 50 de milioane de oameni care altfel ar fi înfomețați, precum și să ia măsuri, împreună cu toți semnatarii inițiativei Nutriție pentru creștere, în scopul de a preveni ca 20 de milioane de copii să sufere de un retard de creștere până în 2020.

În 2014, guvernul german a declarat securitatea alimentară și nutrițională drept priorități principale și a lansat inițiativa specială „One World - No Hunger”. În Țările de Jos, eradicarea foametei și a malnutriției a devenit cea mai importantă prioritate dintre cele trei priorități politice stabilite de acestea în materie de securitate alimentară și nutrițională²⁰ și și-au intensificat activitatea referitoare la nutriție. Irlanda a identificat abordarea alimentației mamei și a copilului ca fiind o prioritate în cadrul raportului grupului său operativ privind foametea din 2008 și continuă să își respecte angajamentele asumate în 2013 de a dubla investițiile în domeniul nutriției aferente programului de dezvoltare Irish Aid până în 2020.

UE și statele sale membre urmăresc o abordare multi-sectorială pentru combaterea subnutriției, care include activități pentru a se asigura că agricultura contribuie tot mai mult la îmbunătățirea nutriției.

Caseta 3: Integrarea agriculturii și a educației privind nutriția pentru îmbunătățirea nutriției copiilor

Intervențiile privind securitatea alimentară și educația participativă privind nutriția au îmbunătățit semnificativ regimul alimentar al copiilor și pot avea un impact asupra retardului de creștere. Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură, sprijinită din punct de vedere financiar de Belgia, UE și Germania, a desfășurat proiecte în Malawi și Cambodia prin care s-a îmbunătățit securitatea alimentară, regimul alimentar și statutul nutrițional în cazul a 49 500 de familii vulnerabile și a 11 100 copii cu vârsta cuprinsă între 6-23 de luni. Abordarea a combinat diversificarea agriculturii locale și a sistemelor de alimentație cu asigurarea educației privind nutriția pentru practicile de hrănire a sugariilor și a copiilor; în urma acestor programe au fost desprinse o serie de învățăminte.

Statele membre înregistrează progrese mari în ceea ce privește sprijinirea programelor privind alimentația din țările partenere. Spania și Belgia sprijină programele privind alimentația din Mali. Țările de Jos, Regatul Unit, Franța, Germania, Irlanda și UE sprijină în mod activ mișcarea Îmbunătățirea nutriției (SUN) și conferă vizibilitate investițiilor lor privind prin intermediul mișcării SUN și prin Raportul mondial privind nutriția.

Comisia a elaborat un puternic cadru de politică²¹ și un Plan de acțiune privind nutriția²² în contextul angajamentului său din 2012 de a aborda subdezvoltarea și al angajamentului său din 2013 de a îmbunătăți nutriția. De la lansarea planului, 40 de delegații UE au identificat nutriția ca fiind un obiectiv al sprijinului acordat de acestea țărilor partenere printr-o serie de sectoare principale, în special agricultura/dezvoltarea rurală și sănătatea.

²⁰ Scrisoare de politică: Contribuția olandeză la securitatea alimentară la nivel mondial, 18 decembrie 2014.

²¹ SWD(2013) 72 - Consolidarea nutriției mamei și a copilului în cadrul asistenței externe: un cadru de politică al UE.

²² SWD(2014) 234 - Plan de acțiune privind nutriția.

UE și statele sale membre recunosc că o creștere a ratei de obezitate, inclusiv în țările în curs de dezvoltare, poate crea o dublă povară pentru țările în cauză.

Lanțurile și sistemele agroalimentare favorabile incluziunii

UE și statele sale membre recunosc că securitatea alimentară și nutrițională redusă este cauzată, în principal, de sărăcie și, prin urmare, îmbunătățirea accesului la hrană prin creșterea veniturilor reprezintă o prioritate politică. Astfel cum s-a observat, de exemplu, în Regatul Unit, o mare parte din soluțiile la problema foametei vor depinde, în consecință, de creșterea economică favorabilă incluziunii, în special în sectorul agricol. Aceasta se aliniază cu Declarația Uniunii Africane de la Malabo, care recunoaște creșterea agricolă și transformarea ca fiind esențiale pentru realizarea securității alimentare și nutriționale, precum și a prosperității rurale.

Caseta 4: Programul pentru agroindustria durabilă de cacao și legătura dintre alimentație și cacao

În Africa de Vest, unde producția de cacao reprezintă o sursă de venit pentru 3 milioane de familii de mici agricultori, UE și Germania au cofinanțat Programul pentru agroindustria durabilă de cacao și legătura dintre alimentație și cacao (SSAB). Acestea au înființat o școală de afaceri pentru agricultori pentru a dezvolta competențele legate de afaceri ale agricultorilor și au creat centre de servicii pentru afaceri pentru a sprijini agricultorii și micii fermieri să aibă acces la consultanță tehnică, informații privind piața și microfinanțare. Un număr de 17 000 de agricultori au absolvit școala de afaceri pentru agricultori, iar 90 % din aceștia au înregistrat o creștere a recoltelor de cacao cu peste 33 %.

Germania abordează lanțurile și sistemele agroalimentare favorabile incluziunii într-o manieră holistică prin patru dintre cele șase priorități din cadrul inițiativei sale speciale „One World - No Hunger”. Franța a transformat rata ridicată a ocupării forței de muncă și lanțurile valorice agricole durabile în domenii prioritare pentru intervențiile în Africa Subsahariană. Pentru Țările de Jos, promovarea creșterii durabile și favorabile incluziunii în sectorul agricol constituie a doua prioritate a politicii acestora privind securitatea alimentară și nutrițională. Irlanda a inclus ameliorarea modului de funcționare a sistemelor și piețelor alimentare rezistente la schimbările climatice printre cele zece rezultate de nivel înalt ale acesteia, iar mai multe state membre sprijină dezvoltarea de parteneriate între sectoarele agroalimentare din țara lor și din Africa. În 2015, UE a lansat Inițiativa de finanțare a agriculturii, care răspunde la lipsa unor mecanisme de finanțare adaptate pentru agricultori și pentru antreprenorii din domeniul agricol.

Cu 1 882 programe derulate în cadrul priorității politice 1, donatorii din UE și din statele sale membre dețin portofolii substanțiale de activități privind lanțul valoric agroalimentar.

Caseta 5: Inițiativa privind comerțul durabil (IDH - Initiatief Duurzame Handel)

IDH accelerează intensificarea comerțului durabil prin construirea de coaliții alcătuite din companii inovatoare, organizații ale societății civile, guverne și alte părți interesate. Până la sfârșitul anului 2013, IDH a mobilizat finanțare în valoare de 56 de milioane EUR din sectorul privat. IDH are un impact în mod evident. De exemplu, în cadrul Alianței pentru pădurile tropicale, micii cultivatori de ceai din Kenya instruiți prin intervențiile IDH și-au mărit recolta, în medie, cu 30 %.

6. CONSTATĂRI GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Conform constatărilor prezentului raport, cooperarea UE pentru dezvoltare contribuie în mod semnificativ la securitatea alimentară și nutrițională la nivel mondial prin investițiile sale în valoare de 3,7 de miliarde EUR. UE și statele sale membre au jucat un rol esențial în stabilirea

acordurilor și angajamentelor cheie la nivel global și, prin intermediul programelor lor privind securitatea alimentară și nutrițională, sunt bine plasate în prezent pentru a sprijini punerea în aplicare a acestora. Prezentul raport indică o aliniere semnificativă cu cadrul de politică al UE. UE și statele sale membre și-au reînnoit angajamentele politice privind securitatea alimentară și nutrițională și, într-o serie de cazuri, și-au îmbunătățit în mod semnificativ obiectivele și finanțarea.

Recomandări pentru viitor

- 1. Menținerea securității alimentare și nutriționale pe lista priorităților de vârf ale programului politic mondial și național destinat sprijinirii punerii în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă.** Securitatea alimentară și nutrițională constituie o problemă pe termen lung care necesită o atenție politică susținută și investiții durabile. Elaborarea politicilor și programarea trebuie să se bazeze pe o abordare a sistemului alimentar și să ia în considerare legăturile dintre nutriție, sănătate, crearea de locuri de muncă, creștere, producție durabilă și protecție socială. O atenție constantă este necesară pentru transformarea rolului femeilor și pentru construirea rezilienței comunităților vulnerabile. UE și statele sale membre trebuie să lucreze în mod proactiv cu organizațiile societății civile, cu sectorul privat și cu alți parteneri pentru a menține în centrul atenției/a promova aspectele economice și de dezvoltare, cu scopul de a realiza investiții și rezultate durabile.
- 2. Consolidarea unei abordări multisectoriale comune pentru combaterea subnutriției.** Pentru a spori eficacitatea intervențiilor privind nutriția, UE și statele sale membre trebuie să acorde o atenție mai mare coordonării atunci când se angajează cu guvernele partenere într-un dialog politic în scopul de a îmbunătăți punerea în aplicare a inițiativelor privind nutriția. Aceasta ar trebui să implice realizarea de către UE și statele sale membre a unei mai bune repartizări a sarcinilor între diferitele sectoare.
- 3. Unirea forțelor pentru a sprijini țările partenere în abordarea impactului schimbărilor climatice,** cu punerea în aplicare în același timp a celor mai bune opțiuni pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră din zonele agricole și rurale. UE și statele sale membre vor sprijini țările partenere pentru a proiecta, a finanța și a pune în aplicare o securitate alimentară și nutrițională rezistentă la schimbările climatice și planuri de acțiune în conformitate cu contribuția preconizată stabilită la nivel național de către CCONUSC-COP 21. Va fi acordată o atenție deosebită programelor care asigură familiilor de agricultori la scară mică beneficii multiple în ceea ce privește securitatea alimentară și nutrițională, precum și adaptarea la schimbările climatice și atenuarea acestora.
- 4. Recunoașterea transformării rurale ca fiind un proces critic pentru crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor și realizarea securității alimentare și nutriționale pe termen lung.** UE și statele sale membre recunosc importanța creșterii economice și a creării de locuri de muncă decente, în special pentru tinerii și femeile din zonele rurale. Acest lucru este corelat în mod semnificativ cu abordarea inegalității economice și a migrației, care constituie factorii principali care stau la baza nesiguranței și a instabilității alimentare. Sunt necesare mai multe eforturi pentru a crea condițiile pentru investiții și dezvoltare economică în zonele rurale, de exemplu prin descentralizare, abordări teritoriale, punerea în aplicare a politicilor și îmbunătățirea infrastructurii.
- 5. Îmbunătățirea mecanismelor pentru a spori angajamentul responsabil din sectorul privat și pentru a învăța din modelele de afaceri favorabile incluziunii.** UE și statele sale membre lucrează din ce în ce mai mult în parteneriat cu sectorul privat pentru a contribui la generarea unor schimbări semnificative pentru familiile de agricultori la scară mică. Serviciile financiare inovatoare, favorabile incluziunii sunt necesare pentru a face

posibile investiții durabile pentru părțile locale interesate. Mai sunt multe de făcut pentru a crea parteneriate public-privat eficiente care să asigure mecanisme de guvernare la care organizațiile de producători și organizațiile societății civile să participe activ, să aplice principiile privind investițiile agricole responsabile și să pună în aplicare Orientările voluntare privind guvernarea responsabilă a proprietății funciare, a locurilor de pescuit și a pădurilor. De asemenea, este necesară o mai bună învățare și împărtășire a eficacității abordărilor privind „afacerile favorabile incluziunii” pentru a se asigura că familiile agricultorilor de la scară mică vor beneficia de lanțuri valorice interne, regionale și globale.

6. **Asigurarea investiției constante în cercetare și inovare, precum și intensificarea impactului investițiilor.** UE și statele sale membre continuă să se concentreze asupra eficacității sistemelor de cercetare și inovare la nivel global, regional și, în special, la nivel național, realizând, totodată investiții pentru îmbunătățirea acestora. Pentru a face acest lucru, este necesară mobilizarea expertizei și a resurselor de cercetare europene, precum și consolidarea parteneriatelor dintre instituțiile de cercetare europene și cele sudice, inclusiv prin finanțarea comună a Parteneriatului UE privind cercetarea în Africa. Sunt necesare activități suplimentare pentru a înțelege viitoarele tendințe și riscuri referitoare la securitatea alimentară și nutrițională, precum și posibilele răspunsuri la acestea.
7. **Îmbunătățirea raportării rezultatelor.** Odată cu noile angajamente privind securitatea alimentară și nutrițională, trebuie să se pună accentul pe punerea în aplicare efectivă, precum și pe impactul pe teren. În acest scop, este necesară o îmbunătățire semnificativă a mecanismelor privind colectarea de date, monitorizarea și evaluarea impactului, la toate nivelurile. Cu toate acestea, o astfel de raportare este, fără îndoială, complexă și dificilă. Comisia va avea ca scop să asigure coordonarea cu statele membre ale UE pentru a crea indicatori comuni și a elabora metodologii comune, astfel încât rezultatele raportate să poată fi agregate mult mai ușor la nivel european.
8. **Îmbunătățirea programării în comun.** Distribuirea continuă a sprijinului în circa 109 țări, combinată cu necesitatea unei abordări trans-sectoriale a sistemelor alimentare transformă programarea în comun într-o prioritate importantă, atât pentru UE și statele sale membre, cât și pentru coerența în interiorul țării. În următoarea perioadă de raportare, ar trebui dezvoltate inițiative îmbunătățite de programare în comun în cel puțin trei țări.